

Azərbaycan global enerji çağırışlarını təşəbbüskarlıqla cavablandırır

Artıq 30 ildir ki, respublikamızda Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz - "Caspian Oil&Gas" və 12-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və Yaşıl Enerji - "Caspian Power" sərgiləri keçirilir. Bu tədbir enerji sektorunda innovasiya, tərəqqi və əməkdaşlığın təntənəsi kimi qeyd edilir.

Sərgilərin keçirildiyi günlərdə ötən illər ərzində Azərbaycanın uğurları nümayiş etdirilməklə bərabər, sənaye sektorunun perspektiv inkişafı ilə bağlı prioritetlər də diqqətə çatdırılır. Bütün bunlar isə son nəticədə enerji siyasətinin uğurlu inkişafı ilə, sözügedən sistemdə dayanıqlılıqla nəticələnir, eyni zamanda, bey-

nəlxalq tərəfdaşlığın genişlənməsi daha da sürətlənir.

Qeyd edək ki, 30 il bundan əvvəl əsas qoyulan Bakı Enerji Həftəsi Xəzər Neft və Qaz Sərgisi kimi işə başlayıb və ötən müddətdə bu sahədə əldə olunan müsbət nəticələr beynəlxalq miqyasda yüksək qiymətləndirilib. Məsələn, respublikamız-

dan Gürcüstanın Qara dənizdəki Supsa limanına gedən birinci neft boru kəmərinin istifadəyə verilməsi Azərbaycanda mühüm hadisə kimi tarixə çevrilib. Bunun nəticəsində Azərbaycan ixrac fəaliyyətinə başlayıb və bununla da bir sıra ölkələrin tələbatı ödənilib. Eyni zamanda, respublikamızda tərəfdaşları ilə birgə qaz mənbələrinin, xüsusən də, dünyada ən iri qaz yataqlarından sayılan "Şahdəniz" in kəşfiyyətinə başlanılıb.

(ardı 5-ci səhifədə)

Azərbaycan global enerji çağırışlarını təşəbbüskarlıqla cavablandırır

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Yeri gəlmişkən, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz boru kəməri 2007-ci ildə istismara verildi. Azərbaycan qazı, ilk dəfə olaraq, Türkiyənin və Gürcüstanın regional bazarlarına nəql edilməyə başladı. Bundan bir il əvvəl – 2006-cı ildə isə Xəzəri Aralıq dənizi ilə birləşdirən Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft boru kəmərinin tikintisi reallaşdı. Bütün bunlar neft-qazın beynəlxalq bazarlara çıxarılmasında yeni marşrut və mənbə kimi mühüm əhəmiyyətə malik idi.

Həmin vaxtdan etibarən, Bakı– Tbilisi–Ceyhan, ümumiyyətlə, Azərbaycanın bütün digər enerjinin nəql olunması infrastrukturunu hər hansı bir fasilə olmadan istismar edilir. Bu, əlbəttə, proqnozlaşdırmanın, etibarlılığın və bu cür nəhəng, texniki və maliyyə baxımından çətin infrastruktur layihələrin icrasında ölkəmizin gücünün, bu sahədə qazanılan bilik və bacarığın təzahürüdür. Həmçinin bu layihələrin çox mürəkkəb siyasi mühitdə həyata keçirilməsi də xüsusi diqqət çəkir.

Prezident İlham Əliyev belə bir tarixi məqamla bağlı iyunun 4-də Bakı Ekspo Mərkəzində Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən sərgilərinin rəsmi açılış mərasimindəki çıxışında deyib: “Xəzər Neft və Qaz Sərgisi otuz il bundan əvvəl 1994-cü ildə fəaliyyətə başlayaraq, Azərbaycanın enerji sektoruna birbaşa xarici investisiyaların cəlb edilməsində mühüm rol oynamışdır. O vaxtdan bəri bu tədbir daha böyük tədbirə çevrilib və enerji siyasətinin bütün əsas seqmentlərini - neft, qaz, kəşfiyyat və hasilat, emal və nəqliyyatı və əlbəttə ki, yaşıl enerjini əhatə etdiyinə görə indi onun adı Bakı Enerji Həftəsidir”.

Dövlətimizin başçısının vurğuladığı kimi, Bakı Enerji Həftəsi 30 il bundan əvvəl çox ağır bir ictimai-siyasi şəraitdə fəaliyyətə başladı. O zaman Azərbaycan müstəqillik yolunda ilk addımlarını atırdı və bu, çətinliklər, çağırışlar və faciəvi hadisələrlə dolu olan bir dövr idi. Bu, həm də elə bir zaman idi ki, Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarına təcavüzü davam edirdi. Respublikamız doğma yurdundan qovulan məcburi köçkün seli ilə humanitar fəlakətlə üzləşmişdi. Əlbəttə, belə bir acınacaqlı siyasi, sosial-iqtisadi şəraitdən çıxmaq üçün ümid yalnız investisiyaların cəlb edilməsinə qalırdı. Prezident İlham Əliyevin yuxarıda sözü-

gedən çıxışında vurğuladığı kimi, həmin dövrdə investisiyaların cəlb edilməsi Azərbaycan üçün çox riskli hesab olunurdu. Bu, tək-cə Birinci Qarabağ müharibəsi və işğalla bağlı deyil, həm də daxili münaqişələrdən irəli gəlirdi.

Bəli, həm vaxt ölkəmizdə dözülməz iqtisadi problemlər yaşanır, inflyasiya min faiz səviyyəsinə qalxmışdı, sənayedə dərin böhran yaşanır, təbii ki, bu enerji resurslarının (elektrik enerjisi və təbii qaz) çatışmazlığında da özünü göstərirdi.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin yəndən Azərbaycan rəhbərliyinə dönüşü ilə vəziyyət tədricən dəyişməyə başladı. Həyatın bütün sahələrində dərin islahatlarla start verildi, iqtisadiyyatın ən cəlbədiçi sektoru olan enerji sektoruna investisiyaların qoyuluşu diqqət mərkəzində saxlandı.

İnvestisiyaların qoyuluşundan bəhs edərkən Prezident İlham Əliyevin Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən sərgilərinin rəsmi açılış mərasimindəki çıxışından bir məqamı xatırlatmaq yerinə düşərdi: “Birinci Xəzər Neft və Qaz

region ölkələrinin və şirkətlərinin güclü əməkdaşlığı ilə uzunluğu 1700 kilometr-dən artıq olan Bakıdan Ceyhana gedən əsas neft ixrac boru kəməri ərəşəyə gəldi.

Xatırladaq ki, Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda yerləşən “Azəri-Çıraq-Dərinisulu Günəşli” (AÇG) yataqlar blokunda yerləşən “Çıraq” platforması istismara verildəndən indiyədək burada 100 milyon tondan artıq neft və 20 milyard kubmetrdən çox qaz hasil olunub.

AÇG blokundan ilk neft 1997-ci ilin noyabrında “Çıraq” yatağından əldə edilib. Bakıdan təxminən 100 kilometr şərqdə yerləşən “Azəri-Çıraq-Dərinisulu Günəşli” Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda ən iri neft-qaz yataqlar bloku hesab olunur. 1994-cü ildə “Əsrin müqaviləsi” imzalanan zaman buradakı ehtiyatlar 511 milyon ton həcmində təxmin edilirdisə, sonradan bu göstərici 1 milyard 72 milyon ton proqnozlaşdırılıb.

Bax, “Çıraq” platformasından ilk neft hasil olunması, Bakıdan Ceyhana gedən əsas neft ixrac boru kəmərinin ərəşəyə gəlməsi Azərbaycan iqtisadiyyatını dirçəltdi, Azərbaycan özünü artıq etibarlı tərəfdaş kimi sübut etməyə başladı və iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə, eləcə də enerji sektoruna əlavə investisiyalar yatırıldı.

“Əsrin müqaviləsi” imzalanandan sonra reallaşdırılan bir sıra neft və qaz layihələri bu gün bərpaulunan “yaşıl enerji” təşəbbüsləri ilə uğurla davam etdirilir. BƏƏ-nin “Masdar” şirkəti tərəfindən inşa ediləcək üç günəş və külək enerjisi elektrik stansiyalarının təməlqoyma mərasiminin keçirilməsi də bunun bariz ifadəsidir. Bu, Azərbaycanın və onun beynəlxalq tərəfdaşlarının qazıntı yanacağından bərpaulunan enerji resurslarına transformasiyasını nümayiş etdirir və qazıntı yanacağına uzun illər ərzində tək-cə ölkəmiz üçün yox, həm də respublikamızın tərəfdaşları üçün mühüm önəm daşıyır.

Prezident İlham Əliyev Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən tədbirdəki çıxışında deyib: “Bu gün həqiqətən də əlamətdar gündür. Bakı Neft və Qaz Sərgisində qaz müqaviləsinin imzalanmasından 28 il sonra, 1 qıqavat həcmində bərpaulunan enerji ilə bağlı artıq imzalandığımız müqavilələr nəticəsində bu gün təməlqoyma mərasimi baş tutacaqdır. Artıq qeyd etdiyim kimi, bu, sadəcə, başlanğıcdır, çünki potensialımız nəhəngdir.

Bizim tərəfdaşlarımız global səviyyədə aparıcı şirkətlərdir və dediyim ki, “Masdar” yaşıl enerjiyə keçid sahəsində ən öndə gedən şirkətdir.

Hesab edirəm ki, BƏƏ-dən bir il sonra Azərbaycanın COP29-a ev sahibliyi etməsi heç də təsadüf deyil. BƏƏ-nin bizə ötürdüyü miras olduqca dəyərlidir. Birincisi, mən dostum nazir Sultan əl-Cabiri təbrik etmək istəyirəm və salamlarımı qardaşım, BƏƏ Prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zahid Əl-Nəhyana çatdırmağı xahiş edirəm. Həmçinin COP istiqamətində irəlilədiyimiz bu mürəkkəb yolda qardaşımın dostluğuna, tərəfdaşlığına və dəyərli tövsiyələrinə görə təşəkkürümü bildirirəm”.

Yeri gəlmişkən, ötən ilin oktyabrında “Masdar” şirkəti 230 meqavat gücündə günəş elektrik stansiyasını istifadəyə verib. İndi isə daha 1 qıqavat enerji həcmi əlavə edilib. Hazırda iki layihə işlənilməkdədir, onlardan biri inşaat mərhələsindədir, digərinin tikintisi isə tezliklə başlanacaq. Bununla da Azərbaycanın bərpaulunan enerji potensialı 2 qıqavata yaxın olacaqdır. Bura tək-cə günəş və külək enerjisi daxildir. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda hidroelektrik stansiyalarla bağlı görülən işlər də əlavə olunarsa, 2027-ci ilədək 2 qıqavat həcmində bərpaulunan enerjinin əldə edilməsinin tamamilə real hədəf olduğu bir daha təsdiqlənir.

Prezident İlham Əliyev çıxışlarında enerji təhlükəsizliyinin Azərbaycanın milli təhlükəsizliyinin ayrılmaz hissəsi olduğunu dəfələrlə vurğulayıb. Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən tədbirdəki çıxışında isə bu fikrə əlavə olaraq bildirib ki, idxaldan asılı olan ölkələr, əlbəttə ki, ən etibarlı və uzunmüddətli tərəfdaşlar və müqavilələr axtarır. Onlar Azərbaycanın simasında məhz bunu əldə edirlər. Bizim sözüümüz imzamız qədər dəyərlidir. Son 30 il ərzində imzalanmış bütün müqavilələr tam şəkildə icra olunub. Onların hamısı parlament tərəfindən ratifikasiya olunub və qanun şəklində imzalanıb. Orada bir söz belə dəyişilməyib. Bu etibar onilliklər ərzində qazanılıb. Bunun nəticəsidir ki, biz bu gün bərpaulunan enerji sahəsində növbəti sürətli inkişafın şahidiyik.